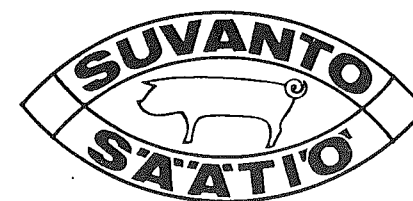

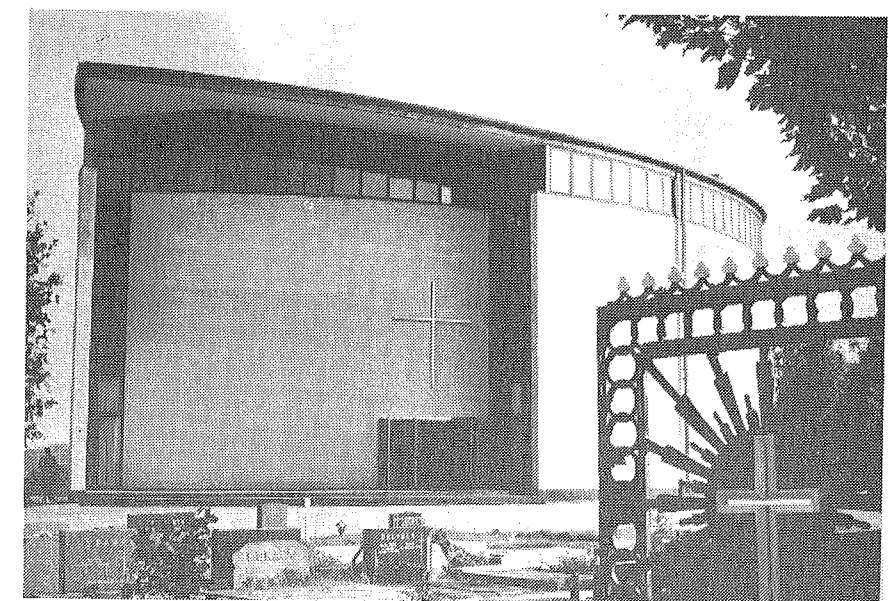
SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 6 1983
SYYSKUU

Oriveden kaarikirkossa juhla jumalanpalveluksella alkoi pitäjäjuhlamme päiväjuhla jatkuen Oriveden Opistolla.

Aleksanteri Aavan syntymästä 100 vuotta

Aleksanteri Aavan — kuten jokaisen runoilijan — tuotantoon on luonnollisesti vaikuttanut hänen syntymä- ja kasvinympäristönsä, se pienoismaailma, kotiseutu, josta hän välittömän materiaalin sanataiteeseensa ammensi. Vaikutteet ovat kuitenkin aina monimutkaisia: taiteeseen vaikuttaa myös ajan henki laajemmin, historian tapahtumat, jotka näkyvät taiteilijan tuotannossa miltei väistämättä, kenellä suoremmin, kenellä kätkeymmin.

Aavan lähimmästä taustasta ja sukuperästä on kirjoitettu sanomalehti Karjalan huhtikuisessa numerossa. Siksi sitä ei ole tarpeen tässä käydä toistamiseen selvittämään. Sen sijaan saattaa olla hyödyllistä palauttaa mieleen joitakin seikkoja siitä ajasta, johon kirjailija syntyi ja jossa hän lapsuus- ja nuoruusvuotensa eli. Vaikka niillä ei suora-naista vaikutusta olisi ollutkaan Aavan kirjailijakuvan muotoutumiseen, ovat ne vahvana pohjana hänen miehuus- ja luomisvuosilleen. Kehittiväthän ne sen henkisen ilmapiiirin, joka johti kolme ja puoli vuosikymmentä myöhemmin Suomen itsenäistymiseen ja uuden aikakauden syntymiseen, tapahtumiin, joilla oli Aleksanteri Aavalle niin huomattava merkitys. Ne tekivät viime kädessä Santeri Kuparisesta Aleksanteri Aavan.

Aavan syntymäaikaan, sata vuotta sitten, Suomi oli saanut elää melko rauhallista kehityksen aikaa useita vuosikymmeniä. Suuriruhtinaskuntaa koskevat lait olivat suhteellisen siedettävät ja myös toimeenpanevat virkamiehet olivat toimineet tavalla, joka ei yleisesti loukannut kansan oikeustajua. Keisari oli kansan isä, johon luotettiin.

Vaikka Suomi oli lujasti sidottu emämaahan, sillä oli erioikeuksia, joilla kansallisia tarpeita pyrittiin tyydyttämään erityisesti taloudellisella alalla.

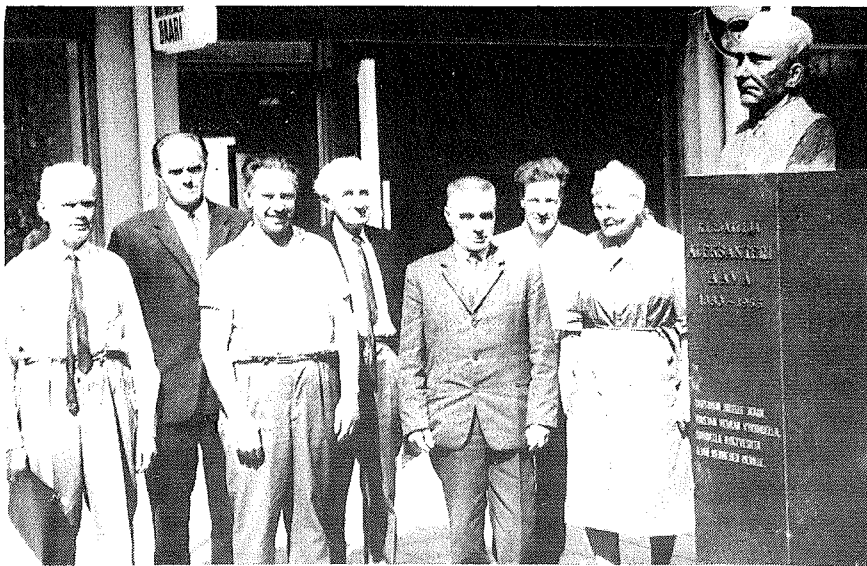
Pohdiskella voidaan, johtuiko Suomen asema Venäjän hallitsijoiden heikkoudesta, vai haluttiinko jääräpää suomalaiset pitää tyytyväisenä puskurina Ruotsia vastaan mahdollisen konfliktin varalta.

Varsinainen venäläistämiskausi alkoi 1800-luvun viimeisellä vuosikymmenellä ja sen huippuajan Aleksanteri Aava koki nuorukaisena: n.s. Helmikuun manifestilla 1899 keisari rikkoi Suomen perustuslakia halutessaan antaa säännöksiä suuriruhtinaskuntaa koskevasta lainsäädännöstä. Reaktio Suomessa oli voimakas ja laaja, ja se huipentui suuren kansalaisadressin keräämiseen. Adressiin kerättiin yli 500 000 Suomen kansalaisen nimi, mutta keisari Nikolai II kieltäytyi

ottamasta vastaan adressia tuomaan tullutta lähetystä.

Ensimmäinen sortokausi alkoi nykyisen käsityksen mukaan helmikuun manifestista, ja sen symboliksi kohosi kenraalikuvernööri Bobrikov. Laittomassa järjestyksessä säädetty asevelvollisuuslaki, joka olisi vienyt suomalaiset nuoret miehet sotaan vaikka laajan Venäjän toiselle laidalle, julkaistiin 1901, ja se johti laajoihin kutsuntalakkoihin. Paino- ja kokoontumisvapautta rajoitettiin, ja virkoihin nimitettiin venäläisiä. Sortotoimiin suhtautuminen alkoi jakaa kansaa aktiivisempiin ja passiivisempiin vastustajiin.

Venäläistäminen hellitti 1905 Venäjän joutuessa selvittämään sisäisiä ongelmiaan. Toinen sortokausi, joka alkoi 1908 johti sitten Venäjän vallankumouksen kautta Suomen itsenäistymiseen.

Kirjailija Aleksanteri Aavan (Kuparinen) patsaan paljastus.

Aavan elinaikana julkaistu kirjallinen tuotanto ajoittuu vapaussodan aatosta nuoren tasavallan alkuvuosiin, vaikka hän jatkoi runotuo-
tanta kuolemaansa saakka. Tuntuisi oudolta, ellei henkiseltä kehitykseltään aikaansa edellä ollut, voimakkaasti aistiva ja herkästi tunteva nuori mies olisi tuntenut ahdistusta aikana, joka puristi monella tavalla juuri hänen omaa elinympäristöään. Ja toisaalta vapaussodan jälkeen alkanut voimakas taloudellinen ja henkinen rakentaminen sai Aavasta puolesta-puhujan ja -laulajan.

Tuo rakennustyö kasvoi rajapitajissa mittoihin, joille ei vertaa ole löydettävissä. Mitä erilaisimmat seuraukset ja yhdistykset pyrkivät kukin omaa tietään samaan päämäärään, korjaamaan rappion, joka erityisesti rajapitajissa oli päässyt vallalle taloudellisen ja henkisen siron aikana. Itsenäinen kulttuuritoiminta sai vasta nyt mahdollisuuden syntyä ja kasvaa.

Vapaaehtoinen maanpuolustus nousi merkittävään asemaan Kannaksen pitäjissä. Se tarvitsi luonnollisesti taustakseen ja tuekseen toimintaa, jota voitaisiin nykyistä sanaa käyttäen kutsua henkiseksi maanpuolustukseksi. Erityisesti Itsenäisyysjuhlat kokosivat satamäärin kansaa tilaisuuksiinsa, mutta muitakin juhlien aiheita oli nyt, kun juhlimiseen oli maan vapauduttua mahdollisuus. Huomattava osa Kannaksen rajapitajien isänmaallisten juhlien juhlarunoista on Aleksanteri Aavan kirjoittamia.

Runot eivät ehkä kaikkiaan kestä kirjallisuushistorian tuomiota, mutta niissä henki aina juhlien ja juhlinnan syyn aitous. Ne eivät ole jättäneet kuulijaa epätietoiseksi siitä, mitä runoilija on runollaan halunnut sanoa. Aava ei pyrkinyt loistamaan runojensa teknisellä taiturudella — vaikka professori Unto Kupiainen onkin sanonut, että hän oli Eino Leinon ohella kalevalaisen mi-

tan parhaita taitajia taidrunoilijoiden joukossa. Aava perusti sanottavansa todellisiin tapahtumiin, ja erityisesti vapaussodan taistelupaikat ja ratkaisuhetket ovat piirtyneet hänen runoihinsa.

Toinen aikakausi ja tapahtumaketju, joka vaikutti ratkaisevalla tavalla Aleksanteri Aavan tuotantoon oli Kannaksen historian mustin aika, joka tunnetaan lahjoitusmaa-aikakauden nimellä. Tapahtumat olivat vielä tuoreessa muistissa, sillä olihan Petäjärven hovi, johon Aavan ainoan suorasanaisten teoksen — romaanin 'Huuhkan poika' — tarina perustuu, lunastettu valtiolle vasta 1874.

Huuhkan poika kuvaa aikakautta hyvin suppeasta näkökulmasta, mutta se vahvistaa merkittävällä tavalla käsitystä kahden toisilleen vie-raan kulttuurin yhteensoveltumattomuudesta. Kun ihmiselle sinä-lään ei annettu mitään arvoa, ei muuta keinoa päämäärään pääsemiseksi osattu ajatellakaan kuin pakkoa. Pakon edessä vaihtoeh-tona oli vain täydellinen alistuminen tai vastarinta.

Romaanin pohjalla on vahva totuuden ja uskottavuuden maku. Juuri sen kuvaamalla tavalla olisi voinut Petäjärven hovissa Pietari Huuhkalle tapahtuakin. Samoja aikoja kuvanneiden Väinö Vainion ja Lempi Jääskeläisen kertoma ei oleellisesti Aavan romaanista eroa.

Koska Huuhkan poikaa ei ole pitkiin aikoihin ollut saatavissa, on oikein ja kirjailijalle kunniaa tekevää,

että Suvannon Seutu on ottanut sen jatkokertomuksena julkaistavakseen.

Aleksanteri Aava ei kuulu niiden runoilijoiden ja kirjailijoiden joukkoon, joiden teoksia käsitellään kirjallisuusseminaareissa. Hän on jäänyt paikalliskirjailijoiden suureen joukkoon, vaikka hänen runonsa ovat saaneet arvovaltaistakin puolustusta. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, ettei Aavalla olisi aikanaan ollut vakavaa sanottavaa aikalaisilleen. Hänen runoissaan henkii voimakas isänmaallisuus, kotiseudun rakkaus ja karjalaisen heimon vahvat tunnesiteet kaikkeen siihen, minkä se katsoo säilyttämisen arvoiseksi. Myöhemmissä evakkoajan runoissa kuultaa kaiken pohjalla huoli siitä, onko heimon henkinen ryhti riittävän vahva kestämaan uuteen maaperään juurtumisen vaikeudet ja ristiriidat. Tätä ryhtiä Aleksanteri Aava oli tietoisesti rakentamassa itsenäisyyden alkuvuosina.

Olisi kuitenkin väärin luulla, että Aava oli vain tilaus- ja kohderunoi-
lija. Hänen kynästään lähti myös paljon sellaista, jolla on laajempaa inhimillistä sanottavaa, vaikka Karjalan heimo ja karjalaisuus olikin läsnä koko hänen tuotannossaan. Aava oli Suvannon rantojen laulaja, uneksija, joka tunsikin rajansa niin ihmisenä kuin runoilijana. Hän ei väkivalloin pyrkinyt pois piiristä, jonka tunsikin itselleen läheiseksi.

Uuno Pulakka

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE

Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Heimo Viskarin tervehdyssanat Sakkola-juhlan Muistojen illassa

Neljännet Sakkolan pitäjäjuhlat Orivedellä ovat alkaneet täällä muistojen illalla.

Oriveden Karjala-seuran ja Oriveden sakkolalaisten puolesta toivotan teidät tervetulleiksi Orivedelle ja näihin yhteisiin pitäjäjuhliimme.

Juhlien järjestäjänä toimii Oriveden Karjala-seura. Viime Suvannon Seudussa annettiin meille vilakkalaisille vähän liikaa kehuja, kyllähän me olemme voimakkaasti mukana niin Karjala-seuran toiminnassa kuin myös näiden juhlien järjestelyssä, mutta on näissä mukana muutkin sakkolalaiset ja lisäksi valkjärveläiset sekä kaikki Karjala-seuran toiminnassa mukana olevat.

Toivon, että nämä tilaisuudet onnituisivat ja juhlien osallistujat saisivat täältä uutta voimaa ja virikettä Karjalaisen perinteen jatkamiseksi.

Olemme yrittäneet suunnitella ohjelman sellaiseksi, ettei tarvitsisi todeta niinkuin Karjala-juhlissa yleensä todetaan: "Hyvät juhlat, mutta ohjelma häiritsi."

Siitä on melkein neljäkymmentä vuotta kun me karjalaiset ja myös me sakkolalaiset jouduimme siirtymään pois kotiseudultamme.

Neljä vuosikymmentä on ihmisillä mitattuna pitkä aika, niinpä me sieltä siirtyneet olemme jo useastikin uudelleen muuttaneita. Useimmilla meistä on perhesiteet ja monet muut liittymät uuteen asuin- ympäristöön.

Olemme joutuneet seuraamaan tiedotusvälineitten kautta eri puolilta maailmaa murheellisia pakolaiskohtaloita. Kokonaiset kansakunnat ovat eläneet vuosikymmeniä pakolaisleireissä, vailla kotipaluun-

mahdollisuutta ja vailla uutta kotimaata.

Heihin verrattuna meidän karjalaisten siirtolaistie oli vallan toisenlainen. Me saimme tulla omaan maahamme, oman kansamme pariin, samaa kieltä puhuvien pariin.

Sanotaan, että me karjalaiset olemme yritteliästä väkeä, kovalla työllä ja yrittämisellä olemme päässeet aivan tasavertaiseen asemaan muitten suomalaisten kanssa. Meille annettiin siihen mahdollisuus. Jokainen meistä voi todeta sen omalla asuinpaikkakunnallaan.

Meitä Karjalasta lähtijöitä on vuosi vuodelta yhä vähemmän ja monet pelkäävät, että karjalaisuus loppuu näihin ikäluokkiin. Nyt on kumminkin herännyt nuoremman polven karjalaisissa ja täällä syntyneissä karjalaispolvissa karjalaisen perinteen ja juurien hakeminen. Riippuu paljolti nyt meistä vanhemmista, miten osaamme kertoa ja innostaa lapsiamme karjalaisperin-

teen tallentamisessa ja juurien tutkimisessa.

Uskoisin, että karjalainen kulttuuri ei sammu, vaan uudestaan voimistuu seuraavien ikäryhmien aikana... Tämä ilta ja huomiset tilaisuudet ovat näitä tapahtumia, joilla saamme osaltaan nuorille tietoa ja innostusta perinteen jatkamiseen.

Kun tämä ilta on muistojen ilta, niin tänään voimme muistella meneitä aikoja, niitä rauhan aikoja sieltä Sakkolasta.

Muistelkaamme niitä onnellisia ja parempia hetkiä sieltä synnyinseudultamme. Kyllä sieltä muistojen sopukoista löytyisi ikävämpääkin muisteltavaa, kuten viime Suvannon Seudussa V. Vernerin sattuvasti muisteli myös niistä laitapuolen asukkaista.

Lapsuudestahan ihmiselle usein jää ne onnellisimmat muistot.

Saamenkin nyt mainita muutamia muistoja, joista muutamit kuvat si- vuavat sota-ajan tapahtumiin.

Lapsuudesta tulee mieleen Vilakkalan Sotikkalanahon leikki ja urheilupaikat, Koverojan uintipaikat, samoin kesäiset retket Makkaran rantaan Suvannolle, koulujen väliset hiihtokilpailut Hovinkylässä, Haparaisissa, Kirkonkylässä, Kivi-

Oriveden kaarikirkon alttaritaulu on myös harvinaisuus ja monenlaisia ajatuksia herättävä, ollen harrastunnelmainen taideteos.

niemessä ja Vilakkalassa. Täälläkin tilaisuudessa on varmasti tuttuja jotka ovat olleet mukana näissä tapahtumisissa.

Myöskin tulee mieleen kesäiset laivaretket Suvannolla ja Kiviniemen markkinat.

Nämä oli niitä aikoja joita haluaa muistella. Teillä useimmilla on varmasti samanlaisia muistelmia.

Sitten tuli sota ja katkaisi nämä leikit, tuli muuta muisteltavaa, miehet ja nuorukaiset joutuivat rintamalle, muut ihmiset joutuivat lähtemään kodeistaan.

Seuraava voimakas muistikuva ja mieleen jäänyt elämys sattui sota-aikana.

Yksikköme johon kuului oli Kiviniemessä kun aselepo tuli, ja tuli myöskin Sakkolan luovuttamisen aika.

Sakkola luovutettaisiin seuraavana päivänä.

Sain luvan käydä vielä kotonani Vilakkalassa. Poljin polkupyörällä iltahämärässä Kiviniemestä Vilakkalaan. Ei ollut paljon kulkijoita tiellä, jokunen sotilas vain.

Saavuini Vilakkalaan, kylä tyhjä, ei ketään näkyvässä missään. Tor- kuin kotini lattialla yön ja aamulla lähdin takaisin yksikköni.

Seisoessani Vilakkalan kylän keskustassa aamulla ja katsoessani ympäröivää luontoa ja kylää, syysaurinko nousi ja oli hiljaista miettessäni siinä: Missä kaikki tämänkin kylän ihmiset tällä hetkellä ovat ja kuinka yksin minä olen tällä hetkellä omassa kotikylässäni.

Koetin painaa mieleeni kylän kuvan, sillä sillä hetkellä oli tunne sellainen, että tämä on viimeinen lähtö täältä.

Lähdin hiljalleen polkemaan kohti Kiviniemeä, ohitin Keljan, Haparaisten, Kirkonkylän, kaikki kylät autioina ja tyhjinä. Ja niin sitten Kiviniemestä lähdimme marssimaan kohti uutta rajaa ja Sakkola jäi niin hylättynä kuin vain voi.

Seisoessani taas kesällä Suvan-

Rouva Marja Suuronen esitti lausuntaa Sakkola-juhlan päiväjuhlassa Oriveden Opistolla.

non rannalla, Virkin rannassa, muistelin tapahtumaa yli 30 vuoden takaa.

Silloin vetäydyimme juuri samasta paikasta Suvannon taakse syösyveneillä tykistötulen ja lentokoneiden jyrinässä. Nyt ei ollut sotaa, mutta minä en oikein nähnyt sinistä Suvantoa, niin nyt kuin silloinkin minua pelottava tunne valtaa...

Me Sakkolassa syntyneet muistamme mielessämme pitäjän sellaisena kuin se oli rauhan oloissa, nuoret ja täällä syntyneet ovat kokeneet nämä syntymäpaikakseen, missä ovat syntyneet ja kasvaneet.

Meille nämä pitäjäjuhlat ovat tärkeä tapahtuma, täällä tapaamme vanhoja tuttuja, voimme muistella entisiä aikoja sieltä koti-Karjalasta. Täytyy sanoa, että hyvä näinkin.

Iloitkaamme jokaisesta päivästä, siitä, että voimme kokoontua vapaasti näihin pitäjäjuhliimme.

Iloitkaamme siitä, että olemme voineet rauhassa elää näinkin monta vuosikymmentä.

Toivokaamme, että seuraavat ikäluokat olisivat kiinnostuneita jatkamaan karjalaista kulttuuria ja perinnettä täällä Suomessa.

Hyvät juhlavieraat!

Tervetuloa Sakkolan Pitäjäjuhlien muistojen illtaan.

Sakkola-juhlan Muistojen illan ohjelmasta

Sakkola-juhlan Muistojen iltaa jo suosi kaunis, osittain jopa helteinen ja kesäinen sää. Yleisöä Oriveden Opistolla oli noin 400 henkilöä. Yleisömenestyksen ohella voitiin iloita myös osallistujien keski-ikänsä laskusta. Juhlijoiden joukossa oli runsaasti nuorempaa polvea. Tämä nuorempien ikäluokkien osuuden voimistuminen lupaa jatkuvuutta karjalaiselle kulttuurille ja sen kehittämiselle.

Illan musiikkiohjelmasta huolehti Markku Nallin yhtye. Jukka Viskari esitti vakuuttavasti ja vaikuttavasti säveltämänsä kappaleen, nuorten tavalla esitettynä. Sävellyksessä nuori karjalainen kokee karjalaisuutensa, sen perinnön jota vanhemmat ovat hänelle kertoneet.

Liikunnan iloa illan juhlissa tarjosi Oriveden Tuiskun tyttöryhmä voimisteluesityksellään.

Toinen illan musiikkiesityksistä kosketteli myös kotiseudun muistelua. Erkki Nuora Haitermaasta, asuu nykyisin Lappeenrannassa oli säveltänyt tähän muistojen illaan kappaleen "Kotiseutua muistellesa". Sanat ovat samassa Suvannon Seudun numerossa. Erittäin kaunis ja yleisöön menevä kappale, jonka esittivät Pia ja Marika Nuora, Erkki Nuoran säestäessä hanurilla. Hän lahjoitti sävellyksen Oriveden Karjala-seuralle, josta kiitos Erkki Nuoralle vielä Suvannon Seudun välityksellä.

Illan kuluessa katseltiin myös dia-kuvia Sakkolasta. Muistojen illan illan päätteeksi tanssittiin Markku Nallin yhtyeen tahdissa.

Oriveden Karjala-seura ja sen kautta Oriveden sakkolalaiset haluavat kiittää ohjelman suorittajia, runsaslukuista yleisöä, juhlien kaikenpuolisen onnistumisen johdosta. Samoin kiitokset Suvanto-säätiölle Sakkolan historian lahjoituksista.

Heimo Viskari

Sakkola-juhlan sunnuntai

Jumalanpalveluksessa saarnasi pastori Simo Repo, syntyisin Sakkolan kaarnajokelaisia, ja liturgina toimi kirkkoherra Ilmari Mustonen. Kirkkokuoro lauloi kirkossa sekä kunnianosoitusten aikana sankarihaudalla ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä, kanttori Veikko Kokon johtamana. Sankarihaudalla puhui kunnallisneuvos Teuvo Viskari osoittaen sanansa sankarivainajien muistolle johon liittyy myös Karjalaan jääneiden vainajien muiston kunnioittaminen: ”Tämä on pyhä paikka, sillä Suomen itsenäisyys ei ollut itsestään selvä asia, vaan siitä oli meidän taisteltava. Suurin uhrein pystyimme itsenäisyyden säilyttämiseen...”

Sankarihaudalle toivat kukkalaitteen Kalervo Viskari ja Meeri Kaartoluoma. Kukkatervehdyksen muistokivelle laskivat Pentti Koppanen ja sisarensa Terttu Nahkola. Kunniovartiossa olivat Kaisu Huitu, Pentti Karppanen, Kerttu Kyllästinen, Eino Vanhanen, Heli Koppa, Reima Viskari, Eila Vornanen, Maija-Liisa Torittu, Veli-Pekka Viskari ja Ulla Mattila.

Päiväjuhla Oriveden Opistolla alkoi Oriveden musiikkiihdistyksen soittokunnan musiikkiesityksillä, johtajana Seppo Nurminen.

Tervehdyksessään kunnallisneuvos Teuvo Viskari yhtyi runoilijan ajatuksiin ja luki muutaman uutisen vuoden 1915 Käkisalmen Sanomista. Uutisten aiheet oli tulipalo, hukkumisonnettomuus ja muuta nykyaikanakin yleistä tapahtumien ketjua. ”Ei mitään uutta siltä ajalta ole uutisiin lisätty?”

Lisäksi hän puhui ”juurien vaalinnasta”, sillä toista miljoonaa

suomalaista on sotien jälkeen joutunut siirtymään uusille asuinsijoille, jopa ulkomaille huomattava määrä suomalaisia. Kaikilla siirtolaisilla ja karjalaisilla on yhteistä vanhan kotiseudun jättäminen ja uuteen kotipaikkaan juurtuminen. Tässä sopeutumisessa on Karjala-seuroilla tärkeä tehtävä. — Me haluamme olla mahdollisimman hyviä ja toimeliaita kuntalaisia uudella kotiseudullamme, joissa meitä yhdistää koti, uskonto ja vapaa isänmaa. Myös Oriveden kunnanjohtaja Tapio Taivalaho painotti hyvää yhteistoimintaa ja karjalaisen kulttuurin vaalinnan tärkeyttä.

Myös seurakunnan tervehdyksessä kirkkoherra Ilmari Mustonen näki pitäjäjuhlien olevan kokoava voima nykyisellä kotiseudulla, johon läheisesti liittyy synnyin- ja kasvualustan kaipa. Hän tervehti juhlaväkeä psalmi 137 viidennen ja keen sanoin: Jos minä unhotan sinut, Jerusalem, niin unhotat sinä minun oikea käteni.

Karjalaisten laulun jälkeen esitti Marja Suuronen herkästi Karjalaisaiheisia runoja. Oriveden Mieslaulajat lauloivat 27 miehen voimalla johtajanaan Irri Mattila (hän on nainen, mutta lauloi miesten mukana), hänen toimensa on musiikinopettajan toimi.

Samppa ja Heimo Viskari haastatteli sakkolalaisia huippu-urheilijoita Veikko Karvosta, August Kiurua ja Pentti Repoa, kysellen menneistä huippuhetkistä ja alkaneista maailmanmestaruuskilpailujen tuloksista arvauksin. Veikko pääsi MM-maratonin tuloksista minutin tarkkuuteen, Pentti Repo enusti kiekon tuloksen metrin tark-

kuuteen, August Kiuru pääsi neljän metrin päähän.

Tohtori Väinö Huuskan juhlapuheen julkaisemme toisaalla. Samoin Pia, Marika ja isoisänsä Erkki Nuoran musiikki- ja lauluesityksen tekstin, joka oli kirjoitettu ja sävelletty tilaisuutta varten.

Kajarinteen sisarukset lauloivat kolmistaan mieltymyksin kuultua laulua.

Helsingin Sakkola-seuran puheenjohtaja Reino Söder toivotti juhlayleisön tervetulleeksi ensi vuonna Helsinkiin. Oriveden Karjalaiset luovuttivat hänelle mukaan komean ”Sakkolan rotuporsaan” juhlasta juhlaan kulkevaksi maskotiksi.

Yrjö Raaska ojensi Väinö Huuskalle ja Hannu Paukulle Karjala Liiton ansiomerkkin. Esiintyneet huippu-urheilijat saivat muistolahjaksi uuden Sakkolan historiaa II:n, Sakkolan kylät tuvasta tuupan.

Päätössanat olivat Pentti Koppasen ja tilaisuus päättyi Maamme-lauluun.

Toiveita

Sakkola-juhla kuiskii taas tulostaan, näin ajattelin itsekseni ja aloin soitella kyytiä tietämiltä miten parhaimmin pääsisi mukaan?

Joku ystäväni jo ”hyökkäsi” minulle päin ja sanoi: — Olenko valmis Orivedelle?

Tietenkin vastasin vielä kuin lapsuuden aikuinen harraspuhuja — jos Herra suo?

Kun kyyti oli selvä — syvä huokaus päälle. Ja sitten ajatus törmäsi ijän ikuisen naisen osaan — katsoo vaatekaappiin, mitä siellä on? Entäs onko harmaita hiuksia päässä, vai onko värjätty ja miten on kankun laita? ”Ampuuko” kinttu mihin päin vai vippaako sivuun. — Siinäpä juttu, mikä turhamaista ”akkaa” kiinnostaa, eihän näistä

Parhaita paloja tri Väinö Huuskan juhlapuheesta Sakkola-juhlassa Orivedellä

Hyvät juhlavieraat!

Näin Sakkola-juhlassa pitäisi kai puhua vanhoista hyvistä ajoista kauniin Karjalan mailla. — Jätän tällä kerralla nämä muistelukset kahdestakin syystä. — Ensiksi ilmojen vuoksi. Ei edes Sakkolassa-kaan ollut koskaan tämän parempia kesäilmoja kuin tämän kesän aikana on ollut meidän uudessa kotimaakunnassamme Hämeessä. Näin ollen ei juhlapuhujan ole aihetta palauttaa entisten sakkolalaisten mieleen, kuinka kauniit ja lämpimät ilmat olivat kauniin Suvannon rannoilla. Ja toiseksi meille on juuri ilmestynyt muistelmateos, jossa kerrotaan tarkasti millainen Sakkola oli talvisodan alkaessa. Näin ollen jätän muistelukset ja omistaudun pohdiskelemaan tässä minulle

pitäisi edes puhua, sillä tapanani on kuitata huumorilla tällaiset pulmat.

Se on siellä juhlassa pääasia, se henkisen juhlan herkkyyks ja reilu käden roppaus vuosien tutuille, etenkin hänelle jonka näin vain pikupokkana ja hänestä on kasvanut kiekonheittäjä kilpailuihin...

Paljon odotan juhlaa hyvää ja luulen saavani sen, jossa on ystävät, nauru, laulu ja soitto...

Se nähdään ja kuullaan neljän vuorokauden päästä.

Ja tulos

Juhla jäi taakse. Pää on hyviä ajatuksia pullollaan ja iloisia naamoja, jotka ajatuksissani kupajavat mukavasti taas vuoden verran...

En vielääkään ymmärrä sitä, mikä meitä naurattaa kun tapaamme.

myönnettyssä puheenvuorossa eräitä ajankohtaisia asioita. Lähtökohdaksi eli päivän tekstiksi esittelen eräitä lukijoiden sanomalehdille lähettämiä kirjeitä, joista ilmenee ihmisten mieltä tällä hetkellä ehkä enimmäin kiinnostava ja monia huolestuttava asia.

”Pelkään sotaa, mitä teen?” — Auttakaa minua, elän suuren ahdistuksen vallassa. En tiedä, miten minun pitäisi suhtautua nykyiseen maailman tilanteeseen. Suursota, joka käytäneen atomiasein, on lähestymässä. Minä pelkään. Mitä minun pitäisi tehdä? Olen kokenut kaksi sotaa, en haluaisi nähdä kolmatta... Voinko yksilönä tehdä muuta kuin pelätä, toivoa ja odottaa? Tietysti joku kehoittaa osallis-

Ensin killitämme toisiamme ja sitten hyökkäämme yhteen.

Nähtiin Riiskasta kuviakin, jotka herättivät sekavia tunteita.

— Hyvä sana sukelsi menomatkalla esiin kun ”kuoppurassa olvettä”, sitä en ollut kuullut sen jälkeen kun mummoltani, joka syyliä terveeksi pellavanarulla...

Hennot käsivarret ja musiikin tuntemus sai järeät miehet niin hyvin laulamaan, sillä nainen on aina nainen kun tosi paikka eteen tulee!

Entä lauantai-illan tantsut? Kun Petäjäjärven pullea poika iski, niin silloin mentiin...

Mutta voi — voi — kun tunsin kuin olisi ollut jauhosäkki selässäni, mutta saihan säkkikin kyytiä.

Näin ihminen riemuitsi juhlassaan. Loikkaamme eteenpäin!

Saima

tumaan yhteisiin sodanvastaisiin mielenosoituksiin, mutta riittääkö se. Mitä minun pitäisi tehdä yksilönä, että voitaisin pelkoni? vai onko ehkä oikein, että pelkään?”

Näin kirjoitti eräs nimimerkki HS:n lukijanosastossa viime kesäkuussa.

Jopa aivan pienet pipanatkin tuntevat pelkoa ja ahdistusta, kuten saman lehden lastenosastossa pari viikkoa myöhemmin julkaistussa pikku ”Sarin” kirjeestä ilmenee. Näin kirjoittaa pikku Sari:

”Mistä täältä maailmasta löytää rakkautta? Jos yrittää tehdä ystävyyttä tai vähän hymyillä, saa useimmiten vastaukseksi iskun suoraan sydämeen. Onko sota ja väkivalta muuttanut kaikki ihmiset?

Tuntuu kuin kaikki sotisivat toisiaan vastaan. Missä kaikki ovat? Tulkaa takaisin, ettei minunkin tarvitsisi muuttua kylmäksi ja tunteettomaksi, sillä silloin minä haavoittuva ja rakastava pieni ihminen pirstoutuisin tuhansiksi palasiksi. — Tulkaa ihmiset ulos kovasta kuorestanne. Olen niin pieni vielä.”

Ensimmäinen nimimerkki sai monilta neuvoja, miten maailman peloittavaan tilanteeseen pitäisi suhtautua.

Eräs peloton leppävirtalainen neuvoi menemään psykiatrille tai psykologille keskustelemaan pelkonsa syistä.

Hyvinkääläinen pelkäämätön lohdutteli sillä, että ihmiset ovat aina pelänneet ja heitä on aina peloiteltu...

Eräs neuvoi lyhyesti ja ytimekkäästi näin: ”Sanoit pelkääväsi so-

taa ja kysyt, mitä tehdä. Vastaa sinulle, et yhtään mitään muuta kuin lakkaat pelkäämästä. Siinä nyt nähdään, mitä on saatu aikaan kaiken vouhotuksen ja lietsomisen kanssa. Ne kaikki onkin tarkoitettu vain synnyttämään ihmisissä pelkoa ja ahdistusta. Eivät ne kuitenkaan auta yhtikäs mitään.”

Lukijoiden lehdelleen lähettämistä kirjeistä selviää, etteivät kaikki lukijat elä atomisodan odotuksesta johtuvassa pelossa ja ahdistuksessa. Monet luottavat vielä ihmiskunnan kykyyn säilyä hengissä kaikista sitä uhkaavista tuhon ennustuksista huolimatta. Mutta kun julkisissa tiedotusvälineissä jatkuvasti esitetään pelottavia näkymiä ihmiskunnan tulevaisuudesta, ei ole lainkaan ihme, jos monet tulevat hysteriseksi, näkevät tulevaisuuden toivotonmana ja rupeavat kyselemään itseltään ja kanssaihmisiltään, mitä minun pitäisi tehdä, jotta pelastuisin — minä ja minun perhekuntani — kuten eräs tulevaisuutta pelkäävä kysyi pari tuhatta vuotta sitten eläneeltä Jumalan Pojalta ja suurelta kansanopettajalta. Käsittääkseni meidän on tämän vuoksi aiheellista näin yhteisessä tilaisuudessaakin pohdiskella, onko meillä näköpiirissä suuren pelon aiheita.

Pelkoa ja ahdistusta aiheuttavat tavallisimmin tuntemattomat tekijät. Meille sakkolalaisten lapsille oli pelkoa ja ahdistusta aiheuttava olento ”Mörkö”, jota me emme lainkaan tunteneet. Paimenpojan kokoisina pelkäsimme tuntemattomia naapurikylän poikia, kunnes opimme heidät tuntemaan ja havaitsimme heidät yhtä vähän pelottaviksi kuin itsekkin olimme. Mutta aikuisiksi tultuamme me tulimme niin pelottomiksi, ettemme pelänneet, vaikka ”tulisi ukko Kivennavalta”.

Nykyajan tuntematon ”mörkö”, jolla niin lapsia kuin aikuisiakin pelotellaan, on atomipommi ja kaikki mikä liittyy atomiin.

Atomi on samantapainen ominaisuuksiltaan kuin tuli — on hyvä renki mutta huono isäntä. Tai pahhan isännän palveluksessa pahaa edistävä renki, niinkuin moni muukin ihmisten palveluksessa oleva luonnon voima.

Atomi ei ole mikään eilispäivän lapsi. Se löytyi parin kreikkalaisen ajattelijan mietiskelyn tuloksena jo 2450 vuotta sitten.

Pari tuhatta vuotta myöhemmin atomiteoria herätettiin henkiin selvittämään kemian tosiasioita ja vasta toisen maailmansodan aikana olivat tutkijat päässeet selville, ettei

atomi olekaan hajoamaton, vaan sen voi räjäyttää. Tällöin alkoi kilpailu atomin hyödyntämiseksi.

Amerikkalaiset olivat nopeimpia ottamaan atomin palvelukseensa. He rakensivat muutaman atomipommin, pudottivat kaksi näistä kahteen japanilaiseen kaupunkiin, ja keksintö osoittautui niin tehokkaaksi, että kumpikin pommi tuhosi oman kaupunkinsa ja niissä asuneet ihmiset.

Tästä on otettu aihe atomimörölle pelotteluun, joka on pääsyyllinen nykyisin vallitsevaan pelkohysteriaan.

Sakkola-juhla 1983

Saapui elokuun ensimmäinen sunnuntai.
On kesä kaunis. On muistojuhla Sakkolan.
Sinne kaipaamme, sinne matkaamme...
”On taasen muistojen sunnuntai.”
Kotikunnaita muistella tahdomme
aina lapsuusvuosiin saakka.
Täällä lapsuus ystävät, tutut ihmiset —
saman tien matkaajat.
Täällä kohtalokumppanit,
saman tien kulkijat.

Vuosikymmenet jo taakse jäänehet,
yhäti muistoissa nuo lähtöhetket.
Oli elämä tuskan täyttämää —
vain kova kolahdus —
ja ovet ijäksi kiinni lyötiin...
Usein vielä ajatuksin sinne palaan
kevään tullen, kun muuttolinnutkin.
Kotiseudulla käyn näin muistoissa salaa...
”Sieltä kauneimmat uneni nään”.

Ajat kuluu, vuodet vierii...
Tuttava joukkomme harvenee.
Muistot vuosissa elää ja
vuodet muistoja tallentaa.
Kun Suvanto tyyntyy tai myrskyää,
siitä muistoihin aina sävelmä jää.
— Täällä yhteistä juhlaamme vietetään
kotiseutua muistellen.

HELVI LAAKSONEN

SAKKOLAN KYLÄT TUVASTA TUPAAN 1939

Sakkolan historiaa II

Myynnissä Lempäälän-Viialan Osuuspankki 37500 Lempäälä puhelin (931) 750 400.
Kirjan hinta 110:— lisäksi postituskulut. 10 kirjan ostajalle alennus.

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe	Lukijalle	Tällainen oli Sakkola	
Kiviniemi	Kottila	Tikansaari	Viiksanlahti
Kasarmila	Valkjärvi	Lupra	Haidermaa
Pannusaari	Voloska	Sipilänmäki	Karhola
Kirkonkylä	Luprikkala	Purpua	Haparainen
Kelja	Volossula	Lohijoki	Vilakkala
Koveroja	Kaarnajoki	Taipaleen Lautta	
Riiska	Järisevä	Lapinlahti	Hovinkylä
Petäjäjärvi	Ryhmä	Ojaniemi	Röykkylä
	Suvanto-Säätiö		

KIRJA JONKA JOKAINEN SANA KERTOO KOTISEUDUSTAMME.

Mennyttä Metsäpirttiä esittelevä teos PIRTTILÄISET

on uusi kirja Metsäpirtin asukkaista sekä heidän oloistaan ja elämisestään Pirtissä ja vähän muuallakin.

SISÄLTÄÄ: Henkikirjaan pohjautuva asukasluettelo Metsäpirtistä v. 1939. Helena Eevan kaksi kronikkaa. Eino Sepän ja Elsa Tuokko-Tauriaisen Metsäpirtin laulun nuottipainos. Metsäpirtti koulupiireittäin. Metsäpirtin polttaminen. 70 valokuvaa Pirtistä, kertovin kuvatekstein.

Aineiston kokosivat Johannes Laurila ja Eero Kuoppa. 124 sivua. Hinta 60:—.

Tilaukset Kotiseutu ky Kuoppa Tohvelintie 3 14200 Turenki.

Puhelin (917) 828 88, toimistoajan jälkeen 816 06.

Toimituksen tuoli

Poikettiin Sakkola-juhlassa Orivedellä, joita sää suosi ja oikein onnistuneet oli juhlapäivät joka suhteessa. Ohjelmaa oli runsaasti ja onhan selviö, että jokainen mukana ollut poistuu tilaisuudesta hyvällä mielellä. On vain niin, että alamme olla niitä ikäluokkia, jotka ei aina saa lähtöä aikaseksi ja matkaa tehdyksi.

Nytkin oli poissa tilaisuudesta monia vanhoja tuttuja, joita jollakin tavoin siellä kaipasi, joskin vastapainona oli mukana henkilöitä jotka ovat harvemmin juhlaan osallistuneet. Siitäkin oli mielihyvää, että joukossa oli lupaavasti myös nuorta polvea.

Minulle huomautettiin: ”Uot ukkuuttunt”. — Niin häpyy nuoruus ja ukkoutuminen on tosi asia. Min-käs sille jos vanhentuu...?

Lisäksi neuvottiin: ”Uot liija pehmijä. Et uskalla siekeä kirjoittoa niiko pitäs — asjoist päittäi.”

Myönnän tämänkin, että olen myötähyysä, enkä ärhenny pikku tapauksista, jopa hyväksyn näin juhlahumussa pienen viinan tuok-

Kotiseutua muistellen

Kotiseutu kullan kallis, Sua muistan, Sua kaipaen.
Siellä synnyin, siellä kasvoin — siellä rakastin.

Sinne jälleen mieli kaipa, sieltä etsin onnen taikaa.
Aatos lentää: Tahdon mennä takaisin Karjalaan!

Jospa vielä kohtaan siellä, Hänet jonka löysin kerran.
Aatos lennä! Tahdon mennä takaisin Sakkolaan!

Synnyinseutu, kotiseutu. Sua muistan, Sua kaipaen.
Karjala oot meille kallein, kotiseutu rakkahin.

II

Kuin kirkkaat tähdet silmäsi nuo, kastehelminä muistan ne ain.
Kun katsella sain silmiis kirkkaisiin, niistä lämmön ja hellyyden hain.

Olit rakkahimpain, olit mun ilonain. Sinut syliini sulkea sain.
Olit nuoruutein unelma. Sua en unhoita koskaan mun matkallain.

Ota kaunehin ruusuin ruusuin luoksesi mun, kevät syömmeni syksyhyn tuo.
Ole hetkisen vain kerran viel ilonain. Tulen kirkkaiden silmies luo.

Sävel ja sanat ERKKI NUORA

Esitetty Sakkola-juhlassa Orivedellä. Musiikkikappaleen lauloivat Pia ja Marika Nuora, hanurilla säesti isoisänsä Erkki Nuora.

sunkin, vaikka ei olekaan hyvää haistelemista.

Kirja: Sakkolan kylät tuvasta tu-paan, ansaitsee parhaan paikan jokaisen sakkolalaisen ja suvantolaisen kirjahyllyssä. Tämä Hannu J Paukun kokoama ja Suvanto-säätiön kustantama teos on hyvä kirja. Sanoisin, että teos on paljon onnistuneempi kuin ”Sakkolan historiaa”-teoksen ensimmäinen osa.

Tietysti eräät henkilöt löytävät etsimällä pikku epätarkkuuksia asujamiston nimiluettelossa, vaikka luettelo on yritetty saada aivan oikein ja on kirkonkirjaan pohjautuva lähes aukoton. Kylän sisäinen liikkuma tila on aiheuttanut sen että henkilö ehkä on kirjattu toiseen kiinteistöön asujaksi kuin juuri talvisotavuotena asui. Mutta nämä

epätarkkuudet ovat vain kuin vesi-pisara Itämeressä.

Toijalan Seudun kirjapaino on tehnyt hyvälle paperille selvää tekstiä, ilman painovirhepaholaista.

Kirjan kyläkartat eivät ole kylän rajoja noudattavia, vaan aluekarttoja, joissa laajemmat kylät on jaettu osiin ja esimerkiksi hajanaisen Arkuntanhuan kyläkartta ei esiinnyt lainkaan vaan tämä kahdessa paikassa ollut kylä on liittynyt naapurikyliin tässä mielessä, niinkuin oli koulupiireinäkin.

Parhain kiitos suurimman työn tehneelle Hannu Paukulle hyvästä kirjasta!

Sakkola-juhlassa osti osa sakkolalaisista teoksen kainaloonsa, mutta hyvin lukuisa joukko on vielä kirjaa kaipaavia. Kirjaa on myyn-

nissä Lempäälän-Viialan osuuspankin pääkonttorissa 37500 Lempäälä hintaan 110:- markkaa toistaiseksi, sillä myöhemmässä vaiheessa hinta nousee. Jos teette niin, että kokoat-te 10 kirjan oston samalle henkilölle, niin saatte teoksen paikanpäältä, Lempäälän osuuspankista, 100 markan hintaan kappale.

Sanon vieläkin, että kun kävelet osuuspankista tämä kirja kainalossa, sinne ei ole enää tilaa ”päreille”.

Kiirehtikää, kun on ”etusampo”.

On ilmestynyt myös toinen teos Suvantolasta, Suur-Sakkolasta: Pirttiläiset. Kirjoittaja ja kustantaja on Eero Kuoppa.

Teosta saa tilata tai hakea itse osoitteesta joka löytyy tämän Suvannon Seudun numeron ilmoituksesta.

Tämä kirja on myös laatutuote, ehkä jonkin verran monipuolisempikin, niin tekstin kuin kuvituksen puolesta, kuin Sakkolan historiaa II on.

Suosittelen tätäkin kirjaa jokaiselle kotiseudun elämästä kiinnostuneelle kotilukemiseksi.

Näissä kirjoissa on paljon päivien ja iltojen rattoa.

Tässä numerossa on alkupuoli tohtori Väinö Huuskan juhlapuheesta ja jatkoa tulee seuraavassa numerossa.

Muista kuulluista puheista en ehtinyt saada oikein otetta, kun kuulun ”ymmärtäminen” on huonontunut, sanotaan nyt, että hiukan.

Myös Haparaisten kyläjuhlan juhlapuhe, rovasti Eino Sares puhui, on tässä numerossa ja jatkuu ”murreosalla” seuraavassa ja lopuosa tulee joulunumeroon.

Suvantolan aiheet on ehtymättömät tämän sukupolven ajaksi, jopa jää jälkeemmekin nuorempien sukujen vaalintaan.

Sakkola ja Suvantolan seutu ansaitsee pitkät puheet ja ehtymättömät esitelmien jaksot, siksi muistellaamme synnyinseutuamme lämpöisin ajatuksin!

Anna-Liisa Lampun muistolle

Äitimme, Anna-Liisa Lampu, o.s. Naskali, Sakkolan Ojaniemestä, sai jättää maallisen majansa 86-vuotiaana, täysin elämänsä kyllästyneenä ja tietoisena ettei elämä maan ajassa ole täydellistä, ei kirkastusvuorihetkiäkään. Tämä aika on valmentautumisaikaa iankaikkiseen elämään täydellisyyden asunnoissa taivaskodissa, missä Isä ja Poika hallitsevat, ja ”missä elämän veden virta, kirkkaana kuin kristalli, juoksee Jumalan ja Karitsan valtaistuimesta, siellä elämän puu kantaa hedelmät joka kuukausi, ei siellä tarvita kuun eikä auringon valoa, Herra Jumala itse on valaiseva heitä.” Ilm. 22: 1—5.

Äiti tiesi senkin ”Että kerran kaikkien polvien pitää Karitsan val-

taistuimen edessä notkistuman ja kaikkien kielten tunnustaman Isän Jumalan kunniaksi, että Jeesus Kristus on Herra”. Tyhjältähän meistä lapsista tuntuu, kun äiti ei ole kokoamassa yhdessä luoksensa, varsinkin hänestä, joka äidin turvana maanpäällisessä kodissaan sai olla loppuun asti. Mutta lohduttakoon tieto siitä, että äiti pääsi perille elämään, jossa hänellä ennen ruumiista eroamistaan, omien sanojensa mukaan, on enemmän ystäviä kuin tiesikään.

Siunaustilaisuus suoritettiin Punkalaitumen kirkossa 23. 07. 1983, jossa saattojoukkona sukulaisia ja ystäviä oli suuri joukko, toista satia muistotilaisuudessakin.

Urkujen soidessa omaiset kantoi-

vat arkun alttari-katafalkille (uruissa oli tyttärentyttärensä Marja Haikka), jonka jälkeen veisattiin virsi 259 ”Te murheelliset”. Pastori Malmivaara astui arkun äärelle ja puhui vainajan muistolle, hänen elämän vaiheistaan herkin ja lämpimmin sanoin ja suoritti siunauksen maan multaan laskettavaksi.

Marja Haikka, säestäen itseään uruilla, lauloi antaumuksella mum-mollensa I. Hannikaisen matkamiehen virren ”Niinkuin muuttolintusen tie”, jonka jälkeen pastori kohdisti sanansa vainajan omaisille lohdutukseksi ja siunaten saattojoukon Herran siunauksella. Tämän jälkeen veisattiin virsi 588: 1—2 ”Sun eessäs Herra Jumala”. Lop-pusoiton aikana arkku kannettiin kirkosta ja saattojoukko seurasi pitkänä kulkuna. Kun arkku oli laskettu haudan pohjalle, laittoivat omaiset ja ystävät kukkasensa arkulle ja kumpunsa peittyi kukkasin, mutta uskon, että Kristus, Herra oli viimeisenä multiensa päällä. Haudalla veisattu virsi oli 332.

Haudalta siirryttiin seurakuntatalolle muistotilaisuuteen, jossa vanhaa karjalaista tapaa tavoitellen ruokapitoja pidettiin, ohjelman ja seurustelun myötä. Laulua esittivät, Marja Haikan lisäksi myös Mirja Haikka ja opettajatar Annika Utriainen kauniisti äänissä I. Hannikaisen ”Iltavirren”, sekä Oskari Merikannon ”Oi kiitos sä Luojani armollinen ja opettajatar, rva Anja Utriainen säesti lauluesitykset taitavasti, samoin kaikki veisatut virretkin.

Allekirjoittaneen puheesta jäi pois kaikkein tärkein: Äitimme oli lastensa puolesta esirukoilija, sen havaitsi hänen huolestaan lastenlapsistaan ulkomaita myöten.

Nyt meillä ei häntä ole, ja vaikkakin siunaukset rukouksistaan seuraavatkin kolmanteen ja neljälle polveen, niin tämä tarpeellinen toimi esivanhemmiltamme on siirtynyt meille, sisaret ja veljet.

Kuolleita

Henriikka K i u r u, o.s. Turkinen, syntyi 18. 11. 1889 Sakkolassa, kuoli 03. 12. 1982 Rautalammilla. Kotipaikka Sakkolassa oli Purpua.

Nikolai K i i s k i, syntyi 13. 7. 1895 Sakkolan Riiskassa, kuoli 28. 2. 1983 Jyväskylässä.

Anna-Maria Ollikainen, o.s. Inkinen, syntyi 2. 3. 1898 Vi Pyhäjärvellä, Lohijoen kylässä, kuoli 28. 7. 1983 Lempäälän terveyskeskuksessa. Nuoruusvuotensa

Virren 618 jälkeen pastori Malmivaara puhui.

Veisattiin virsi 300 "Jeesus muistot ihanin". Adressien lukemisen suorittivat Lauri-pojan ja Sylvi-tytön tyttäret, ja virsi 325 "Joutukaa sielut", sekä iltavirsi 555 "Oi Herra luoksein jää" jälkeen seurasi jäähyväiskävely ja haikainen mielin haajaannuttiin koteihimme.

Seuraavana päivänä, sunnuntaina jumalanpalveluksessa, äitimme muisto juhlaan kiitettiin. Marja Haikan voimakas sopraano soi I.

hän vietti Sakkolassa. Asettui sotien jälkeen asumaan Lempäälään aina kuolemaansa asti. Lähinnä häntä kaipaamaan jäi tytär.

Anni Ollikainen, o.s. Rainio, syntyi 13. 5. 1898, kuoli 9. 7. 1983. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Petäjäjärvi, viimeinen asuinpaikkansa Lempäälän Myllyvainio. Hän oli edesmenneen Suvannon Seudun päätoimittajan Santeri Ollikaisen vaimo.

Elina Virtanen, o.s. Tuokko, syntyi 30. 10. 1899 Sakkolan Petäjäjärvellä, kuoli 25. 6. 1983 Tampereella.

Juhana Viljami Kopperoinen, syntyi 18. 12. 1898 Sakkolassa, kuoli 1. 6. 1983 Lempäälässä. Hänen entinen kotikylä Sakkolan Haparainen, viimeinen asuinpaikka Lempäälän Kelho.

Viljami Käppi, syntyi 2. 2. 1904 Sakkolassa, kuoli 18. 6. 1983 Vilppulassa. Viimeinen kotipaikka Karjalassa Vuoksela.

Ida Taavitsainen, o.s. Vulli, syntyi 3. 11. 1906 Sakkolassa, kuoli 24. 6. 1983 Huittisissa. Hänen syntymäpaikkansa oli Sakkolan Rönkkylä ja viimeinen kotikylä Sakkolassa oli Kelja.

Eino Lopenen, syntyi 15. 12. 1910 Sakkolassa, kuoli 3. 6. 1983 Tampereella.

Hannikaisen virressä ja jälleennäkemisen toivossa omaisten kuunnellessa seisaaltaan.

Kukapa taitaisi äitinsä muistoa niin hyvin kiittää kuin pitäisi ja tahতোisi. Kun vielä liitän samaan isäniikin muiston, joka toista vuosikymmentä aikaisemmin pääsi lepoonsa, ilman muistokirjoitusta. Kiitos myös hänen muistolleen.

Rohkenen tässä kiittää jälleennäjäneitäkin ja runsaita saattojoukkoja.

Poikansa Yrjö Lamppu

Dosentti Martti Erkki Liesmaa, syntyi 9. 7. 1936 Sakkolassa, kuoli 16. 7. 1983 Helsingissä.

Suoritti lääket. lisensiaatin tutkinnon 1962 ja väitellyt lääketieteen ja kirurgian tohtoriksi 1972. Tampereen yliopiston silmätautiopin dosentiksi hänet nimitettiin 1982.

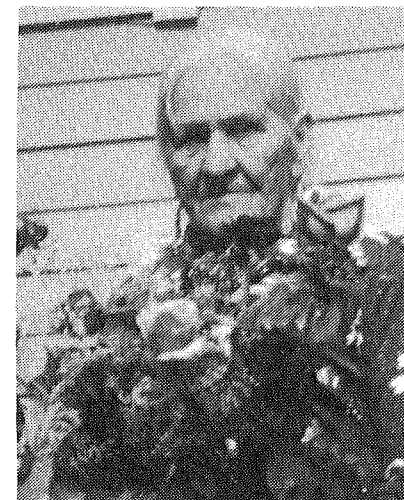
Dos. Liesmaa tuli tunnetuksi taitavana silmäkirurgina, joka kehitti viime vuosina erityisesti silmän seudun kasvainten kirurgista hoitoa. Hän oli kansainvälisesti laajalti tunnustettu piilolasikysymysten asiantuntija ja häntä käytettiin asiantuntijana myös näköä koskeissa tielii-kenteen alan kysymyksissä niin kotimaassa kuin ulkomailla.

Dos. Liesmaa osallistui aktiivisesti alan järjestötoimintaan toimimalla mm. Suomen Silmälääkäriyhdistyksen sihteerinä ja Suomen Piilolasiseuran perustajana ja puheenjohtajana 1970—80. Lisäksi hän oli Suomen Lääkäreiden Akupunktuuriyhdistyksen ja Suomen Liikenne- ja liikenteen tieteiden Yhdistyksen perustajajäsen ja ensimmäinen puheenjohtaja.

Dos. Liesmaan monista harrastuksista olivat viime vuosina etusijalla taide, kalastus ja numismatiikka.

Rauno Matti Ahlberg, syntyi 12. 12. 1935 Sakkolassa, kuoli 21. 7. 1983 Vilppulassa.

Vuosia täyttäneitä

90 VUOTTA täytti 12. 8. 1983 Helena Käppi, o.s. Mönkäre, Hattulassa. Hän on syntynyt Sakkolan Ojaniemessä. Viimeinen kotipaikka Karjalassa oli Vuokselaan Kuninkaanrasti. Viettää vanhuudenpäiviään Hattulan kunnalliskodissa.

80 VUOTTA täytti 1. 9. 1983 Aino Lehtiranta, o.s. Lampu, Oulussa. Hän on kotoisin Sakkolan Petäjäjärvellä.

80 VUOTTA täytti 18. 4. 1983 Emilia Pekkanen, o.s. Kiuru, Aitolahden Sorilassa. Kotipaikka Karjalassa Sakkolan Luprikkala.

75 VUOTTA täytti 23. 7. 1983 Emil Lamppu Turussa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Rönkkylä.

75 VUOTTA täytti 18. 9. 1983 Mikko Räikkönen Tampereella. Entinen kotipaikka Sakkolan Kiviniemi.

70 VUOTTA täytti 13. 8. 1983 Selma Kuparinen, o.s. Ristolainen, Tikkakoskella. Hän on syntynyt Jaakkiman Lahdenpohjassa. Hän on edesmenneen Aleksanteri Kuparisen vaimo Sakkolan Petäjä-

veltä. Innokas Suvannon Seudun ystävä.

60 VUOTTA täyttää 23. 9. 1983 Anna Laina Kuoppo Tampereella. Entinen kotipaikka Sakkolan Kelja.

60 VUOTTA täytti 1. 7. 1983 Toini Maria Soinen, o.s. Kurki, Nokialla. Entinen kotipaikka Sakkolan Kirkonkylä.

60 VUOTTA täytti 2. 7. 1983 Sanelma Myllymäki, o.s. Ruotunen. Kotikylä Sakkolassa oli Haparainen. Nykyinen kotipaikka Toronto Kanadassa. Myöhästyneet onnittelet tältä kotimaasta.

60 VUOTTA täytti 6. 7. 1983 Taimi Tellervo Nikulainen, o.s. Santala, Nastolan Uudessakylässä. Kotipaikka Karjalassa oli Sakkolan Valkjärvi.

60 VUOTTA täytti 11. 8. 1983 Vilho Ollikainen Raumalla. Entinen kotikylänsä oli Sakkolan Lapinlahti.

60 VUOTTA täytti 20. 8. 1983 Arvo Hartikainen Vesilahden Korpiniemessä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Hovinkylä.

50 VUOTTA täytti 11. 7. 1983 Martta Pajari, o.s. Kekki, Lempäälän Moisiossa. Entinen kotikylä Sakkolan Haparainen. Hän kuuluu Lempäälän kirkkovaltuustoon. On myös innokas Haparaisen nuorisoseuran sihteeri.

50 VUOTTA täytti 25. 7. 1983 Raili Sandholm, o.s. Lampu, Turussa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Rönkkylä.

50 VUOTTA täytti 19. 8. 1983 Lempi Katri Korhonen, o.s. Kurikka, Tampereella. Entinen kotikylä Sakkolan Luprikkala.

Jos Orivedeltä on saatavissa Sakkola-juhlasta otettuja valokuvia, niin Suvannon Seudun toimitus toimii valokuvia lähetettäväksi käyttöönsä heti!

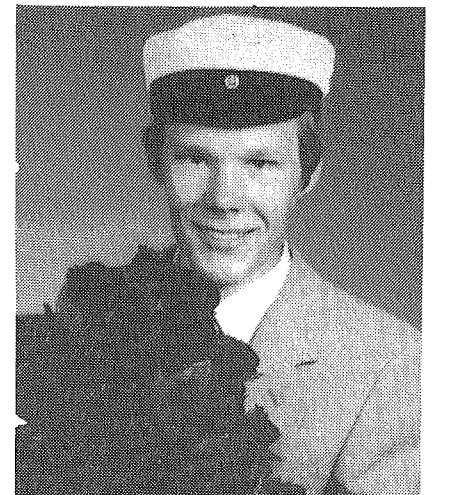
Uusia ylioppilaita

Punkalaitumen lukio: Kirsi Marja Saretsalo. Isä Hannu Saretsalo Sakkolan Valkjärven kylästä, äiti Maire, o.s. Mahlamäki, Punkalaitumelta.

Jyväskylän lukio: Marja Helena Mäkinen. Vanhemmat Aila, o.s. Vulli ja Vilho Mäkinen. Äidin entinen kotikylä Sakkolan Rönkkylä.

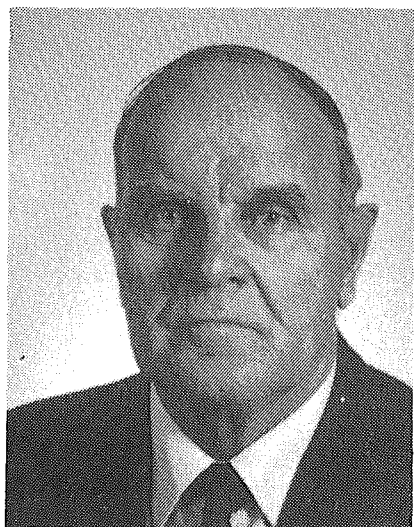
Turun Normaalikoulu: Pekka Ojasalo. Vanhemmat Ritva, o.s. Lamppu ja Tapani Ojasalo. Äidin entinen kotikylä on Rönkkylä. — Heikki Ojasalo. Vanhemmat samat kuin yllä.

Tuureporin lukio, Turku: Taina Sandholm. Vanhemmat Raili, o.s. Lamppu ja Heikki Sandholm. Äidin entinen kotikylä on Rönkkylä.

Mäntän lukio: Vesa Meskanen hienoilla arvosanoilla, 6 laudaturia. Hänen isänsä on Kalervo Meskanen, entinen asuinpaikka Sakkolan Kaarnajoki.

Vaasan Kasarmintorin lukio: Jouni Repo. Vanhemmat Anna-Liisa ja Pauli Repo ja isä Pauli on Sylvi ja Uno Revon poika Sakkolan Vilakkalasta.

Martti Salmela 70 VUOTTA 13. 08. 83

Martti Salmela syntyi Sakkolassa vankkaan talonpoikaissukuun, joka jo varhaisessa vaiheessa ryhtyi laajentamaan elintilaansa raivaamalla ja ostamalla lisämaata niin, että talvisodan alkaessa tila oli kyläkuntansa suurimpia taloja. Tuotantosuunta oli tyypillistä sakkolalaista, maa- ja karjataloutta.

Koska talossa oli runsaasti työvoimaa, kävi Martti Salmela suoritettuaan ensin puutyökurssin, joko yksin tai ammattitaitoisten miesten kanssa väliaikoina maalaus- ja remonttitoissa.

Vapaa-ajan harrastukset suuntautuivat vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön sekä paikkakunnan erittäin vireästi toimivaan nuorisoseuraan. Urheilu oli myös Martti Salmelan harrastuksissa vahvasti mukana.

Talvisodan jälkeen saivat Salmelat asuttavaksi Hyryylä-nimisen tilan Ruoveden Väärinmajan kylästä. Martti Salmelan vapauduttua sodasta antoi uusi ympäristö tarmokalle miehelle laajat toimintamahdollisuudet. Salmela vedettiin mukaan kyläkunnan kehittämistoimintaan. Vähitellen tulivat kuvaan laajimmatkin tehtävät ja luottamustoimet, joista on vain luettelomaisesti tyydyttävä mainitsemaan tärkeimmät:

Hyryylänkylän Puhelinosuuskunnan isännöitsijä. Sähköistämistoimikunnan puheenjohtaja. Maataloustuottajien johtokunta. Osuusmeijerin johtokunta. Osuuskunta Maito-Pirkan tilintarkastaja

v. 1968—75. Väärinmajan Maamiesseuran puheenjohtaja. Ruoveden Maatalousseuran johtokunta, josta toiminnasta on Maatalouskeskusten liiton myöntämä kultainen ansiomerkki. Ruoveden Sotainvalidiin osaston puheenjohtaja, josta toiminnasta myönnetty kultainen ansiomerkki ja suuri ansiomerkki. Kirkkovaltuustossa 28 vuotta, kirkkovaltuuston ja -neuvoston varapuheenjohtaja, kirkkoneuvoston ja taloudellisen jaoston jäsen. Ruoveden kunnan rakennuslautakunnassa 20 vuotta. Mäntän Ammattikoulun kuntainliiton liittohallituksen jäsen. Sotaveteraanien johtokunta, josta toiminnasta hopeinen ansiomerkki. Reservialiupeerien johtokunnan jäsen.

Viime sodissa Salmela taisteli talvisodan Taipaleessa ja jatkosodan Mainilan—Valkeasaaren lohkolla.

1942 Martti Salmela suoritti Taiselukoulun ja on sotilasarvoltaan ylivääpeli. Sotilaallisista ansioistaan hänelle on myönnetty VR 4 sekä vapaudenmitalit 1 ja 2.

Eläkepäivien harrastuksena Martti Salmelalla on puunveisto koriste- ja käyttötarkoituksiin, joka harrastus on jo saanut laajempaa huomiota.

Neljä sukupolvea
Sakkolan Valkjärveltä.
Helmi Ollikainen,
Taimi Finni os. Ollikainen,
Leena Riikonen os. Finni
ja Jenni Riikonen.

Suvannon Seutu-lehdelle 16. 8. 83

Käsityöneuvos, toimitusjohtaja **Tyyne-Kerttu Virkki** järjestää liikkeessään Vokki-Virkissä vanhojen, kannakselaisten juhlanviettopöydän mukaisesti perinnetapahtumia sekä taidenäyttelyjä, konsertteja ja muita kulttuuritilaisuuksia, jotka kaikki ovat olleet erittäin suosittuja pääkaupunkiseudulla.

Kuusenkaristajaiset 11. 1. 83 aloittivat tämän vuoden tapahtumasarjan. **Martta Ritvanen** toivotti läsnäolleet tervetulleeksi. Tuomas, joka oli ennen joulua tuonut joulu-leivän, vei sen nyt pois. Yhteisesti laulettiin vielä kerran kaikki kauneimmat joululaulut. Joulukuusesta riisuttiin sydämet ja palautettiin mukana olleille vieraille, jotka olivat saaneet ne ennen joulua vietyissä kuusenkoristajaisissa, ja ripustaneet silloin sydämet joulukuusen oksille. Kuusta ulos kannettaessa laulettiin yhteisesti: ”Päätyi joulu, vaikk’ ei kenkään sois, joulukuusi viedään pois, pois.” Lopuksi oli kahvitarjoilua ja vilkasta seurustelua.

Laskiainen, avoimien ovien päivä, oli 19. 2. Tervehdyspuheen piti **Antti Henttonen** selostaen samalla kannakselaista laskiaisperinnettä.

Kaija Kauppinen puhui laajemmin laskiaisesta, katolisen kirkon kevät-paaston alkajaisjuhlasta. Välillä oli kaunista musiikkiohjelmaa ja lausuntaa: **Lahja Hämäläinen** lauloi **Marja-Liisa Melonin** säestämänä, **Väinö Purje**, monipuolinen taiteilija, esitti runonlausuntaa. Viime-mainittu ja **Tellervo Järvelä** keittivät ja tarjoilivat laskiaisrokkia. Ti-

laisuutta kunnioitti läsnäolollaan Yhdysvaltojen suurlähettiläspari **Keith ja Raija Nyborg**.

Virpojaiset 26. 3. Tyyne-Kerttu Virkki ja **Aune Seppänen** toivottivat 70 vierasta tervetulleiksi virpomallalle, Antti Henttonen suusanalla kerrotoen samalla Virkki-säätiön ja käsityömuuseon toiminnasta sekä johdatteli juhlayön pääsiäisviikon pe-

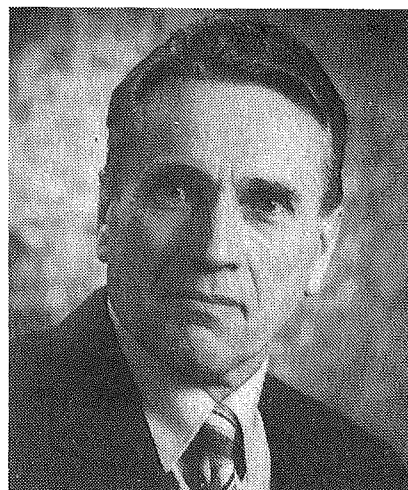

Suurlähettiläspari **Raija ja Keith Nyborg** lastenlapsineen, opetusneuvos **Antti Henttonen**, käsityöneuvos **Tyyne Kerttu Virkki**, toimitusjohtaja **Martta Ritvanen** Virkki-Käsityömuuseossa syömässä laskiaisrokkia 1983. Taustalla aunukselaisia käspaikkoja ja upeine nyplättyine huivineen. Puukonkia kehystää käspaikka.

Uusi kunnallisen neuvos

Tasavallan Presidentti on suonut kunnallisneuvoksen nimen ja arvon agrologi, opettaja **Teuvo Viskari**lle Orivedeltä. Teuvo Viskari on syntynyt Sakkolan Vilaklassa 1926.

Kunnallisneuvos **Teuvo Viskari** on toiminut Oriveden kunnanval-

tuuston ja kunnanhallituksen puheenjohtajana useita vuosia sekä useissa kunnallisissa lauta- ja johtokunnissa.

Pirkanmaan Maatalouskeskusten puheenjohtaja, monien oppilaitosten johtoelimissä sekä useissa valtakunnan tason luottamustehtävissä.

Oriveden Karjalaseuran puheenjohtajana kunnallisneuvos **Teuvo Viskari** on ollut yli kaksikymmentä vuotta.

rinteisiin. Vanhojen tapojen kuvausta täydensi **Matti Vironmäki**, joka päätteksi haastatteli **Iiris Kähäriä** ja **Yrjö Rainiota**. Kuvaukset ja muistelukset osoittivat, että juhlatavat eri puolilla maata ja jopa Karjalan eri pitäjissäkin saattavat poiketa toisistaan. Tilaisuudessa oli arvokasta musiikkiohjelmaa: **Ari Häyrinen** esitti pianonsoittoa, **Olli Rantaseppä** lauloi edellisen säestämänä, **Tarja Pussinen** esitti vienankarjalaisia lauluja säestäen itseään viisikielillä kanteleella. Kahvitarjoilun aikana hän lauloi vielä **Ilmari Vornasen** säestämänä. Aune Seppänen kertoi ajankohtaisen eläinsadun. Ohjelmaan kuului myös munien litsaaminen. Iiris Kähäri ja Antti Henttosen litsatessa edellinen voitti. Juhlan päätti yhteisesti laulettu "Karjalan kunnailla".

Kevät keikkuen tulevi, hattu kallellaan 23. 4. Martta Ritvanen toivotti yleisön tervetulleeksi Calamniuksen sanoilla: "Kevät keikkuen tulevi, ilon kanssa ilmestypi, kullat kukoistavat, koko maailma matala vihottapi viljan vallan, vesat puista putkahtavat." Kaunis ja mielenkiintoinen hattunäyttely vuosisadan alusta nykyhetken riemastutti

kaikkia läsnäolijoita, ja kun vielä **Lilli**, kuuluisan **Karin** tytär, sekä **Helena** esittivät Pukevan tämän ajan hattuja, oli ilo ylimmillään.

FM **Jatta Tujunen** selosti hauskasti hattujen historiaa, jossa mielukuvituksen rikkaus, koreilun halu ja kaikkivaltias ajan tyyli kuvastuvat menneinä vuosituhansina naisten hiuslaitteissa ja mitä ihmeellisimmissä päähineissä. — 1900-luvun alussa naisten hatut suurenivat ja olivat suurimmillaan 1910-vaiheilla, esitteli Jatta Tujunen. — 1920-luvulla oli muodissa syvä kellohattu, 30-luvulla hattu pieneni. Pulavuosina 40-luvulla huivit kiedottiin turbaaneiksi otsalle tai hiusten suojaksi, toki hattujakin käytettiin. Diorin vuoden 1947 new lookin myötä nähtiin naisellisten naisten päässä romanttisia, leveälierisiä päähineitä. 50-luvulla muoti saneltiin Pariisista: piti olla hattu ja käsiineet. 60-luvulla korkeiden, tupeerattujen kampausten yllä keikkui pieniä hattuja tai niitä ei käytetty ollenkaan. 70-luvun hattutyylillä oli hyvin sekava. Villamyssyt ja huivit olivat "muotia" sekä muhkeat turkishattut talvisaikaan. Hatun uusi tuleminen tapahtui 1980-luvun alkaessa.

Kevät keikkuen tulevi 23. 4. 83. hattu kallellaan. Vas. taiteilija Svetlana Nicolai, kielenkääntäjä Helena Meloni, Mirjam o.s. Virkki miniä maisteri Eeva Meloni Mirjan tytär. Hatut vv. 1910—1983.

Syksyllä ja talvella -82 hattu on ollut todella naisten "pääasia", maljeissa on ollut paljon valinnan varaa ja vapautta, kertoi Jatta Tujunen.

Näyttelyssä **Eeva** ja **Maija Taimi** esittelivät äitinsä vuosisadan vaihteen hattuja, Tyyne-Kerttu Virkki toi nähtäväksi oman kokoelmansa vv. 1940—82.

Sana ja sävel 14. 5. Nimensä mukaisesti tässä tilaisuudessa oli paljon musiikkia ja lausuntaa. Tervehdysanat esitti Martta Ritvanen toivottaen samalla läsnäolijoille hyvää, lämmintä kesää. **Juha** (6) ja **Jani** (7) **Puroranta** soittivat nelikätisesti pianoa. 6-vuotias **Julius Meloni** lauloi äitinsä, Marja-Liisan, säestyksellä "On neidolla punapaula" ja "Suutarin kotona". **Liisa Tiensuu**, Sibeliusakatemia oppilas, lausui Helena Anhavan runon "Kysy hiljaisuudelta itseäsi". Lahja Härmäläinen lauloi Erkki Melartinin "Leivon" ja Oskar Merikannon "Täältä etelästä sinne Pohjolaan", Marja-Liisa Meloni säesti. Piparkakkutanssin soittivat nelikätisesti 7-vuotias **Carlo** ja tätinsä **Eeva Meloni**.

Eino Railimo, joka oli tullut Floridasta tänne kesää viettämään, lauloi "Usjast tulloop' miul' aika ettee" sekä "Sinä kullamurunen", jonka hän omisti erikoisesti Tyyne-Kertulle. Tilaisuudessa vieraili kansainvälistä kuuluisuutta saanut, Suomessa tätänykyä työskentelevä, bulgarialainen pianisti, viehättävä **Svetlana Nikolay**, joka esitti Chopinin "Impromptun" ja Paganinin

VEIKKO SOKURA
Erikois-
hammasteknikko
TAMPERE
Mäkipääkatu 39—41 II kerros
Puh. 556615

Sakkolan Haparaisten koulupiirijuhla

Sakkolan Haparaisten koulupiirin juhlaa vietettiin Lempäälän Ehto kodossa sunnuntaina kesäkuun 12 päivänä. Koulupiiriinhän kuului Haparaisten, Keljan ja Purpuan kylät.

Oli iloista, kun juhlaan osallistui noin 200 henkeä koulupiiriläisiä ja muistakin Sakkolan kylistä, sekä kauempaakin aina Ruotsista alkaen sekä Espoosta, Lieksasta, Lappeenrannasta, Turusta, Joensuusta, Tampereelta ja Mynämäestä.

"Campanellan". Hänen soittonsa oli korkeatasoista, ja aplodit olivat valtavat. **Liisa Kiesiläinen** pakinoi sulavalla kannakselaismurteella "Muistat sie ku paitasilla lehmii perästä juostii" ja "Mie näin kuvat kummat".

Kaikissa Vokki-Virkin tilaisuuksissa vallitsee iloinen, sydämelinen tunnelma. Niissä todella viihdytään, ja kuka on ollut kerran mukana, tulee niihin aina mielellään uudestaan.

Tyyne-Kerttu Virkki kantaa myös huolta perinnekäsityöiden teko taidon säilyttämisestä ja ylläpitämisestä. Niinpä hän on järjestänyt Vokki-Virkissä opetuspäiviä, joita on ollut kuluneen alkuvuoden aikana seuraavasti: neulakintaan tekoa 12. 2., kehräämistä 5. 3., nauhan ja virpovitsojen tekoa 12. 3. Opettajina ovat toimineet: **Anneli Kapanen**, **Sari Varilo**, **Kaarina Kekki** ja **Telervo Järvelä**.

15. 5. — 13. 8. 83 Vokki-Virkissä on ollut kesänäyttely, jossa on esitelty pellava-, puu- ja keramiikkatuotteita, suurelta osin perinteisiin

Juhlan järjestäjä, Haparaisten nuorisoseuran johto oli aivan yllätynyt tapahtuman runsaasta osanotosta.

Juhla aloitettiin, kuinkas muuten, yhteislaululla Jo Karjalan kunnailla lehtii puu (minä ajattelin näin: Viel Karjalan kunnailla puu lehtii).

Tervehdyspuheen piti seuran nuori puheenjohtaja Ilpo Aaronpoika Viskari. Eipä jää Karjalan hattu kannon päähän, kun nuori

pohjautuvia töitä. Ne samoin kuin kaikki Vokki-Virkin pysyvissä myyntinäyttelyssä olevat kokoelmat ovat laadultaan korkealuokkaisia, sillä jokaisen kappaleen on valinnut itse Tyyne-Kerttu Virkki, alansa täydellinen asiantuntija. Vokki-Virkkiä voidaankin suositella erittäin luotettavana ja edullisena ostospaikkana.

16. 8. — 15. 9. 83 järjestetään Vokki-Virkissä taiteilija **Helena Tyne**llin näyttely Lasi ja Liekki joka kuuluu osana Helsingin Juhlaviikkojen ohjelmistoon.

17. 9. kello 11—15 on Vokki-Virkissä Kiviniemen markkinat (sakkolalaiseen tapaan), avoimien ovien päivä kirpputoreineen.

17. 9. kello 15 Tyynen päivät, nimipäiväperinnetapahtuma.

22. 10. kello 15 Merikanto-matinea.

25. 11. kello 18 Kuusen koristajaiset.

Mainittakoon lopuksi, että Karjalan Liitto on myöntänyt 28. 5. 83 Tyyne-Kerttu Virkille kultaisen ansiomerkin.

Aili Tuhkanen

mies sai viestikapulan käteensä.

Tämän jälkeen Säijän nuoret esittivät kolme tanhua viulunsoiton säestämänä. Esitykset olivat teknillisesti korkeatasoisia. Olihan nämä nuoret näyttäneet kotiseutunsa mainetta kauempaakin. Vuorossa oli tämän jälkeen herkällä runollaan Ristolanmäen Kekin Väinö. Se runo puseri silmäkulmaan vähän kosteata, mutta kun räpytteli vähän silmiänsä, ei sitä kukaan huomannut. (Käyphä teä runo, Väinö, siult, tulkuotpaha äkkinäiset!)

Ohjelmistoon kuului myös yleinen esittely. Kukin Maija ja Matti teki sen lyhyesti. Moni liitti loppuun sulavan naurupillerin. Huumorintajuhan se onkin henkevyden merkki! (Sakkulaiset ovatkii täs lajis kehittynnet iha kymppi arvoksiks).

Tämän jälkeen esitti yksinlaulua Haparaisten "Satakieli", Aapro Viskarin tytär Aune Torttila miehensä Erkki Torttilan säestämänä. Olipa tässäkin hyvin vakka kanten-sa valinnut.

Tämän jälkeen seurasi Haparaisten pojan Eino Sareksen puhe. Siinä kosketeltiin aluksi 30 km pitkän ja 2 km leveän Suvanto-järven asemaa sakkolaisessa ajattelussa. Kotijärvemme oli, ja on yhä, matematiikan termillä ilmaistuna kuin suurin yhteinen tekijä. Suvanto oli kuin äiti, joka elätti lapsensa. Sen hiekkamultaiset rannat, palteet, olivat viljavat; sen kaloista tuli moni suu makeaksi ja vatsa kylläiseksi. Kun viipurilaiset sanoivat kaupungistaan: "Se oli Viipuri vihanta", niin sakkulaiset sanoivat: "Se oli Suvanto suloinen".

Nytkin on meillä tilaisuus käydä kotona ajatuksen liitokoneella monta kertaa päivittäin.

Sakkola oli aikoinaan kuuluisa pitäjä. Älkäämme tulko ylpeiksi ja langetko itserakkauteen, kun kerrom henkisistä, hengellisistä ja taloudellisista tosiasioista rakkaalla kotiseudullamme.

Larin Paraske, tämä Metsäpirtin ja Sakkolan alueilla vaikuttanut, yli 32 000 itkuvirsien säkeistöjä runoilut sanantaitaja on mainittava ensimmäisenä. Hänen muistopatsaansa sijaitsee Helsingissä vastapäätä Finlandia-taloa. Aleksanteri Aava, Kuparisen Santeri, Riiskasta on tullut Huuhkan poika-teoksellaan ja runoillaan maankuulluksi toisten kirjailijojen joukkoon. Koulupokana oli minulla tilaisuus käydä tapaamassa tätä henkevää, vaatimatonta ja sivistynyttä miestä. Hänen runojaan henkivoitti kalevalainen alkusoinnukkuus. Se helmeili kuin Suvannon vesi Taipaleenjoessa. Matti A. Pitkänen, akateemikko, Haparaisista Albert Pitkäsén poika, on maan- sekä maailmankuuluisa esteetikko valokuvaustaiteellaan monine teoksineen. Oikea taide onkin alituista pyrkimistä kauneuteen. Pitkäsén pääteos on Luonnonkaunis Suomi.

Mikko Jortikka, maataloustieteen tohtori Kaarna-joelta, on tullut kuuluisaksi tiedemiehenä. Hänhän keksi Kekkilä-nimisen lannoitteen, millä hän Haparaisten Kekkilässä kasvatti laajalle hiekkakentälle ku-

koistavan omenapuutarhan. Mainetta kotiseudullemme on tuottanut Petäjärven Emäntäkoulu. Emmekä me saa unhoittaa Sakkolan rotuporsaitakaan. Nehän ovat juosseet Sakkolan mainetta isänmaamme kartalle. Näillä nassukoilla oli oma tuntomerkinsäkin: luppakorvainen, tylppäkäräinen ja kippurasa-paroinen.

Sakkolan Jäntevä-urheiluseura niitti mainetta aina Viipuria ja Käksälmeä myöten. Hiihtäjät Matti Kuuppo ja Eemil Kuisma olivat lyömättömiä miehiä vieraissa pitäjissä. Viimeisen hiihtonsa he lykkivät niin, että samana päivänä heidät

haudattiin Lempäälän hautausmaahan. Kunnia heidän muistolleen!

Oikeastaan he kasvattivat esimerkiksi Jäntevälle uudet hiihtäjät. Matti Paasolla oli aikoinaan 5 kilometrin jäähiihdon maailmanennätys.

Muistan hiihtäjäpoikina Kaarna-joelta Toimi Revon ja Nallin velisarjan sekä Haparaisista Aleks Keikin, Toivo Kopperoisen, Viljo Turkkisen ja Väinö-veljeni. Olinhan siellä minäkin mukana sotke-massa.

— — — —
jatkuu...

Oli kerran Röykynniemi

Näin syyspuolella kun muistin mukaan alkaa marja- ja sieniaika entisillä kotipaikoilla, niin tulee mieleen monta silloista hetkeä. Eräänä kauniina syyspäivänä olin Polja-tädin kanssa sienestämässä Palomäen ympäristössä. Siinä tulimme sattumalta metsän keskellä olevan suoran tien kohdalle. Molemmiin puolin tuota tietä löytyi paljon kauniita vaalean-punaisia, pörroisiä karvalaukkuja. Kopat täytyivät nopeasti ja istuuduimme pitkän, suoran tien penkereelle lepäämään ja nauttimaan kauniista petäjiköstä, joka uhkui väkevää, terveellistä pihkan tuoksua.

”Kumma kun tänne keskelle metsää on tehty näin komea tie”, puhe-li Polja-täti.

Tosiaan, kuinka kaukaisilta jo silloin tuntui tuon tien syntyvaiheet. Mutta jotain palasi mieleen. Kaikki tuntui jo silloin kuin sadulta. Ja siksi tarinan voi alkaa kuin sadun: ”Oli kerran nuorimies”, joka tarinan mukaan tuli Kiviniemen asemalle. Siinä asemasillalla kävellessä ihastui vastarannan Röykynniemeen. — ”Tuonne minä tahdon rakentaa talon itselleni!” sanoi tuo pyöreäkasvoinen, tumma, kiharatuukkainen nuori mies. Ja siitä se alkoi. Hän oli Frans Katras. Hän osti

Röykynniemen ja maatilan siitä lähistöltä.

Alkoi, sanoisinko, oikea hurmio-aika pienessä, hiljaisessa kylässä. Kivimiehiä tuli lohkomään talon perustuksia varten peruskiviä niemen isoista kivistä ja osa taisi tulla jostain muualtakin. Tavaroiden saamiseksi rakennuspaikalle tehtiin metsän keskelle tuo komea tie. Muistelen sitä ainakin 2 km pitkäksi. Samalla alkoi metsän puhdistus ja puiston suunnittelu. Kylliäinen oli puutarhurina. Lintu- ja kalalamikot raivattiin. Paljon oli kuulemma ollut käärmeitä. Tapetut käärmeet ripustettiin pihariukuun ja monta roikkui joka ilta saaliina. Tuo ei kuitenkaan tuntunut pahalta, sillä käärmeet juuri viihtyvät kauniissa paikoissa, sanotaan.

Katras tuotti komeaa rotukarjaa. Karjan hoitaja tuli jostain muualta Suomea, mutta hänestä tuli sitten Matti Laulajaisen vaimo. Tyttöä Ida Laulajainen asui Laurin kotona. Hän oli työssään erikoisen taitava. Pehtorina oli Hyvärinen.

Oli myös rotuhevosia. Eräs tapaus on syöpynyt muistiin. Katras oli ostoksilla isäni kaupassa. Tunnanpunaruskea ori ”Kraft” oli si-dottu kiinnitysriukuun aidan vieressä. Ihailin hevosta lasikuistin ikku-

Kerrontaa Sakkolan murteesta

Olen karjalaisten vanhempien tytär ja niimpä kotonani on käytössä näitä karjalaismurteelle ominaisia sanoja. Meillä on ollut tapana kutsua äidin vanhempia mummoksi ja äijäksi. Tämä on ollut ilmeisesti, äijän, nyt jo ajasta ikuisuuteen siirty-

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI • PUH. 935-81 204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- KORISTETAKOTÖITÄ
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ

nasta. Ori kuopi maata vuoroin oikealla ja vasemmalla jalalla, nosteli korkealle päätään mustien pitkien niskaharjasten ja häntäjouhien hulumutessa. Se hirnui ja korskui. Kauhuissani ajattelin joutumista tuolalaisen ajokin kyytiin. Ja kiirettä siinä piti isäntäkin rattaille noustessa. Näky oli tavatonta energian purkausta. Kerrassaan mahtavaa!

Puiston, puutarhan ja kasvimaiden hoidossa puutarhuri Kylliäinen tarvitsi paljon apua. Kylän naiset saivat pientä ja niin mieleistä rahantuloa harvennus- ja kitkemishomista. Touhukasta, vilkasta aikaa.

Vapaussodan jälkeen kaikki jotenkin tyrehtyi. Olikohan rajan sulkeminen synnä vai loppuivatko rahat ennen aikojaan. Vaikea sanoa, mutta hiljaisuus tuli Röykynniemeen.

Kerran kävin Häyrysen Hildan kanssa rouva Taavitsaisen vieraana. Taavitsainen oli Suvantolan sahanhoitaja ja asuivat valmiissa osassa Suvantolan kartanoa. Valmiiksi ei unelmapalatsi koskaan tullutkaan.

Muistan hyvin maiseman, joka avautui tuosta ison huoneen ikkunasta. Huone oli kai ruokasaliksi ajateltu. Kosken pyörteet vyöryivät niemeä kohden. Molemmat sillat näkyivät. Asema ja kylä vastarannalla näkyivät viehättävästi solakoiden punertavarunkoisten mäntyjen väleistä. Ei paremmasta enää väliä juhla-aterioiden taustaksi. Kaunista oli ja totta on ”joka niemehen, notkohon, saarelmaan kodin tahtoisin nostattaa.”

Klaudia Pelkinen

neen, toivomus. Silloin kun ensimmäinen lapsenlapsi on syntynyt.

Niimpä me sitten aina puhuimme äijästä, emmekä koskaan huomanneet siinä mitään poikkeavaa, vaikka naapureiden lapset puhuivat pa-poista yms.

Kunnes sitten ekaluokalla ollessani sattui sellainen juttu jota ihmettelin suuresti. Opettaja kyseli oppilailta millä eri nimillä he olivat kutsuneet isoisää. Vastaukseksi tuli pappaa, ukkia, taattaa yms. Minäkin viittasin ja kun opettaja minulta kysyi, vastasin, että ’äijäksi’. Opettaja, hankin nyt jo edesmennyt vastasi, että ’ompas ruma nimi’. Arva-

ta saattaa, että oli siinä seitsenvuotiaalla ekaluokkalaisella ihmettelemistä...

Kun äiti ja isäkin puhuivat äijästä!

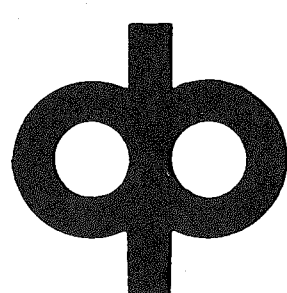
Ja tuossa iässä on opettaja suuri esikuva ja ihanne, joka tietää kaiken ja puhuu aina totta.

Tämä tapahtuma on jäänyt lähtemättömästi mieleeni, ja nyt aikuise-na sille osaa jo hymyillä.

Muuten, minun lapseni isoisä, minun isäni lapsenlapsille on vaari...

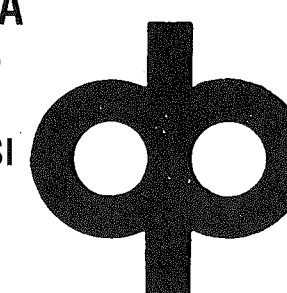
”Sanal on sana vastine, tarvis voa tarkkoa.”

Hillevi Viskari

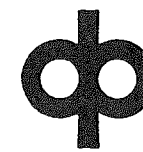

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

Eino Systä
Klaavuntie 6 A 5
00910 HKI 91

**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

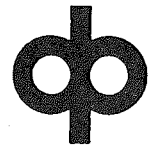
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

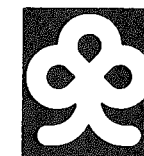
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

joustavaa
pankkipalvelua

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvo — palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1984 8 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 40 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 Narva. Puhelin
(931) 734 843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 Narva. Käyttötilin nume-
ro 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Puro-
taa.

Toimituskunta Helmi Uosukai-
nen, Uuno Pulakka, Eero Kop-
panen ja Väinö Kekki.